

Czwartek 15 grudzień 2005

P6_TA(2005)0519

Prawa osób o ograniczonej możliwości poruszania się podróżujących drogą lotniczą ***I

Rezolucja legislacyjna Parlamentu Europejskiego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie praw osób o ograniczonej możliwości poruszania się podróżujących drogą lotniczą (COM(2005)0047 — C6-0045/2005 — 2005/0007 (COD))

(Procedura współdecyzji, pierwsze czytanie)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2005)0047) (1),
- uwzględniając art. 251 ust. 2 oraz art. 80 ust. 2, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony przez Komisję (C6-0045/2005),
- uwzględniając art. 51 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Transportu i Turystyki (A6-0317/2005),

1. zatwierdza po poprawkach wniosek Komisji;
2. zwraca się do Komisji o ponowne przedłożenie mu sprawy, jeśli uzna ona za stosowne wprowadzenie znaczących zmian do swojego wniosku lub zastąpienie go innym tekstem;
3. zobowiązuje swojego Przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji.

(1) Dotychczas nieopublikowany w Dzienniku Urzędowym.

P6_TC1-COD(2005)0007

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 15 grudnia 2005 r. w celu przyjęcia rozporządzenia (WE) nr .../2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie praw osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej możliwości poruszania się podróżujących drogą lotniczą

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 80 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (1),

uwzględniając opinię Komitetu ds. Regionów (2),

działając zgodnie z procedurą ustaloną w art. 251 Traktatu (3),

(1) Dz.U. C 24 z 31.1.2006, str. 12.

(2) Dz.U. C...z..., str....

(3) Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 15 grudnia 2005 roku.

Czwartek 15 grudzień 2005

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Wspólny rynek usług lotniczych powinien przynosić korzyść ogółowi obywateli. Dlatego **osoby niepełnosprawne oraz** osoby mające ograniczoną możliwość poruszania się spowodowaną niesprawnością lub **jakimkolwiek** innym czynnikiem powinny mieć możliwości podróżowania samolotem porównywalne z możliwościami innych obywateli. **Osoby niepełnosprawne oraz osoby mające ograniczoną możliwość poruszania się mają takie samo jak inni obywatele prawo do swobodnego przemieszczania się, do wolności wyboru oraz do niedyskryminacyjnego traktowania. Dotyczy to podróży lotniczych podobnie jak i innych dziedzin życia.**
- (2) **Osoby niepełnosprawne oraz** osoby o ograniczonej możliwości poruszania się powinny zatem mieć dostęp do przewozu i nie powinno się odmawiać im prawa do przewozu na podstawie ich **niepełnosprawności lub** braku możliwości poruszania się, poza uzasadnionymi względami bezpieczeństwa określonymi przepisami prawa. **Przed dokonaniem rezerwacji dla osoby niepełnosprawnej lub osoby o ograniczonej możliwości poruszania się, przewoźnicy lotniczy, ich przedstawiciele oraz organizatorzy wycieczek, powinni dolożyć wszelkich starań w granicach rozsądku, w celu sprawdzenia, czy istnieją jakiegokolwiek uzasadnione względy bezpieczeństwa, które mogłyby uniemożliwić przyjęcie tej osoby na pokładzie podczas odnośnych lotów.**
- (3) Niniejsze rozporządzenie nie powinno wpływać na inne prawa pasażerów ustanowione przez wspólnotowe prawodawstwo, a zwłaszcza dyrektywę Rady 90/314/EWG z dnia 13 czerwca 1990 r. w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek⁽¹⁾ oraz rozporządzenie (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów⁽²⁾. **W przypadku, gdyby to samo zdarzenie dawało postawę do skorzystania z takiego samego prawa do zwrotu kosztów lub zmiany rezerwacji na mocy jednego z powyższych aktów legislacyjnych oraz na mocy niniejszego rozporządzenia, osoba w ten sposób uprawniona powinna mieć możliwość tylko jednorazowego skorzystania ze swego prawa, kierując się własnym uznaniem.**
- (4) Aby **osoby niepełnosprawne oraz** osoby o ograniczonej możliwości poruszania się miały takie same możliwości podróżowania samolotem jak inni obywatele, należy zapewnić im pomoc odpowiadającą ich szczególnym potrzebom w portach lotniczych **jak również na pokładzie samolotu poprzez zatrudnienie niezbędnego personelu i sprzętu** oraz na pokładzie samolotu. Mając na względzie spójną integrację tych osób, powinny one móc otrzymać taką pomoc **bez dodatkowych opłat.**
- (5) Pomoc udzielana w portach lotniczych znajdujących się na terytorium Państwa Członkowskiego, do którego stosują się postanowienia Traktatu, powinna, między innymi, umożliwić **osobom niepełnosprawnym oraz** osobom o ograniczonej możliwości poruszania się, przemieszczenie się z wyznaczonego punktu przylotu w porcie lotniczym do samolotu oraz z samolotu do wyznaczonego punktu odlotu z portu lotniczego, wraz z wejściem na pokład i zejściem z pokładu samolotu. **Powyższe punkty powinny być oznaczone przynajmniej przy wejściach głównych do budynków terminalu, w strefach ze stoiskami odprawy, w pociągu, w kolejce naziemnej, na przystankach metra i autobusu, na postojach taksówek oraz w innych punktach dojazdowych oraz na parkingach przy lotnisku. Pomoc powinna** być tak zorganizowana, aby uniknąć zakłócenia i opóźnienia, zapewniając jednocześnie wysokie i jednakowe standardy w całej Wspólnocie i w możliwie najlepszy sposób wykorzystując źródła bez względu na port lotniczy lub przewoźnika lotniczego.
- (6) Aby osiągnąć te cele, **zapewnianie wysokiej jakości pomocy** w portach lotniczych **powinno leżeć w zakresie odpowiedzialności centralnego organu.** Ponieważ organy zarządzające odgrywają główną rolę w świadczeniu usług we wszystkich swoich portach lotniczych, **ogólną odpowiedzialność w tym zakresie należy powierzyć właśnie im.**
- (7) **Organy zarządzające portami lotniczymi powinny mieć swobodę w zakresie dostarczania pomocy osobom niepełnosprawnym oraz osobom o ograniczonej możliwości poruszania się. Alternatywnie, mając na uwadze pozytywną rolę, jaką odgrywali w przeszłości niektórzy operatorzy i przewoźnicy lotniczy, organy zarządzające portami lotniczymi mogą zawrzeć z osobami trzecimi umowy w zakresie dostarczania tego typu pomocy, bez uszczerbku dla stosowania odnośnych przepisów prawa wspólnotowego, z uwzględnieniem przepisów dotyczących zamówień publicznych.**

⁽¹⁾ Dz.U. L 158 z 23.6.1990, str. 59.

⁽²⁾ Dz.U. L 46 z 17.2.2004, str. 1.

Czwartek 15 grudzień 2005

- (8) Pomoc powinna być finansowana w taki sposób, aby sprawiedliwie rozłożyć ciężar na wszystkich pasażerów korzystających z portu lotniczego i uniknąć czynników zniechęcających do przewozu **osób niepełnosprawnych oraz osób** o ograniczonej możliwości poruszania się. Najskuteczniejszym sposobem finansowania wydaje się być nałożenie na każdego przewoźnika lotniczego korzystającego z portu lotniczego opłaty proporcjonalnej do liczby przewożonych przez niego pasażerów.
- (9) *W celu zapewnienia, że w szczególności opłaty nałożone na przewoźnika lotniczego są proporcjonalne do pomocy dostarczanej osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej możliwości poruszania się, oraz że powyższe opłaty nie służą finansowaniu działalności organu zarządzającego portem lotniczym innej niż działalność związana z dostarczaniem tego typu pomocy, opłaty są zatwierdzane i stosowane przy zachowaniu pełnej przejrzystości. Dyrektywa Rady 96/67/WE z dnia 15 października 1996 r. w sprawie dostępu do rynku usług obsługi naziemnej w portach lotniczych Wspólnoty ⁽¹⁾, a w szczególności zawarte w niej przepisy odnośnie rozdzielania księgowości, ma w związku z tym zastosowanie zawsze wtedy, gdy nie stoi w sprzeczności z niniejszym rozporządzeniem.*
- (10) Aby dać **osobom niepełnosprawnym oraz** osobom o ograniczonej możliwości poruszania się rzeczywiste możliwości podróżowania samolotem, należy zażądać od przewoźnika lotniczego zapewnienia pewnych form pomocy na pokładzie samolotu.
- (11) Przy organizowaniu pomocy dla **osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej możliwości poruszania się** oraz szkoleniu swoich pracowników, porty lotnicze oraz przewoźnicy lotniczy powinni mieć na uwadze Kodeks dobrego postępowania w obsłudze naziemnej osób z ograniczoną mobilnością, zgodnie z postanowieniami Kodeksu postępowania w obsłudze naziemnej osób z ograniczoną mobilnością Europejskiej Konferencji Lotnictwa Cywilnego (ECAC), określone w załączniku J do dokumentu 30 ECAC (Kodeksu dobrego postępowania ECAC).
- (12) Przy podejmowaniu decyzji w sprawie projektu nowego lotniska oraz przy poważnych remontach, organy zarządzające portów lotniczych powinny uwzględnić, tam gdzie jest to możliwe, potrzeby **osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej możliwości poruszania się**. Podobnie, przewoźnicy lotniczy powinni, tam gdzie jest to możliwe, uwzględnić tego rodzaju potrzeby przy podejmowaniu decyzji w sprawie projektów nowych statków powietrznych lub remontowania statków używanych.
- (13) Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych ⁽²⁾ powinna być ściśle egzekwowana w celu zapewnienia poszanowania prywatności **osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej możliwości poruszania się** oraz tego, że wymagane informacje służą wyłącznie do wypełnienia określonych w niniejszym rozporządzeniu zobowiązań w zakresie udzielania pomocy i nie są użyte ze szkodą dla pasażerów ubiegających się o wyżej wymienione usługi.
- (14) Wszystkie istotne informacje dostarczane pasażerom lotniczym powinny być również dostarczane w alternatywnych formach dostępnych dla **osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej możliwości poruszania się**, oraz przynajmniej w tych samych językach, co informacje dostępne dla pozostałych pasażerów.
- (15) W przypadku gdy, przy przenoszeniu w porcie lotniczym lub podczas transportu lotniczego, dojdzie do zgubienia lub uszkodzenia wózka inwalidzkiego, bądź innego sprzętu zapewniającego lub wspierającego mobilność, pasażer do którego ten sprzęt należał powinien uzyskać rekompensatę, zgodnie z obowiązującymi przepisami międzynarodowymi, wspólnotowymi i krajowymi.
- (16) Osoba niepełnosprawna lub osoba o ograniczonej możliwości poruszania się, która uzna, że doszło do naruszenia niniejszego rozporządzenia, powinna zgłosić to do organu zarządzającego portem lotniczym lub odpowiedniego przewoźnika lotniczego, zależnie od okoliczności. Jeżeli osoba niepełnosprawna lub osoba o ograniczonej możliwości poruszania się nie uzyska zadośćuczynienia tą drogą, może ona złożyć zażalenie do organu lub organów wyznaczonych w tym celu przez właściwe Państwo Członkowskie.
- (17) Skargi dotyczące pomocy udzielanej w porcie lotniczym należy kierować do organu lub organów krajowych wyznaczonych przez Państwo Członkowskie, na którego terytorium ten port lotniczy się znajduje. Skargi dotyczące pomocy udzielanej przez przewoźnika lotniczego należy kierować do organu lub organów krajowych wyznaczonych przez Państwo Członkowskie, które wydało licencję danemu przewoźnikowi lotniczemu.

⁽¹⁾ Dz.U. L 272 z 25.10.1996, str. 36. Dyrektywa zmieniona rozporządzeniem (WE) nr 1882/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 284 z 31.10.2003, str. 1).

⁽²⁾ Dz.U. L 281 z 23.11.1995, str. 31. Dyrektywa zmieniona rozporządzeniem (WE) nr 1882/2003.

Czwartek 15 grudzień 2005

- (18) Ponieważ *cele* działania, które ma być podjęte, *jakim jest* zapewnienie wysokich i jednakowych poziomów ochrony i pomocy we wszystkich Państwach Członkowskich oraz zapewnienie, aby czynniki ekonomiczne działały w zharmonizowanych warunkach na wspólnym rynku, nie mogą zostać dostatecznie osiągnięte przez Państwa Członkowskie i dlatego, ze względu na skalę lub skutki działania, mogą być lepiej osiągnięte na poziomie Wspólnoty, *Wspólnota* może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości ustaloną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności ustaloną w wymienionym artykule niniejsze rozporządzenie nie wychodzi poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia tych celów.
- (19) Państwa Członkowskie powinny ustalić sankcje za naruszenie niniejszego rozporządzenia i zapewnić stosowanie owych sankcji. Sankcje, **które mogłyby uwzględniać nakazanie wypłat odszkodowań dla osób poszkodowanych**, powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.
- (20) Państwa Członkowskie powinny nadzorować i zapewnić przestrzeganie niniejszego rozporządzenia oraz wyznaczyć właściwy organ odpowiedzialny za stosowanie jego przepisów. Nadzór ten nie powinien mieć wpływu na prawa **osób niepełnosprawnych i** osób o ograniczonej możliwości poruszania się do dochodzenia odszkodowania przed sądami zgodnie z prawem krajowym.
- (21) Niniejsze rozporządzenie respektuje podstawowe prawa i przestrzega zasad uznanych w szczególności przez Kartę Praw Podstawowych Unii Europejskiej.
- (22) **We wspólnej deklaracji ministrów spraw zagranicznych Królestwa Hiszpanii i Zjednoczonego Królestwa, uzgodnionej w Londynie 2 grudnia 1987 r., oba państwa zawarły ustalenia odnośnie większej współpracy w zakresie wykorzystania lotniska w Gibraltarze. Ustalenia te nie zostały jeszcze wprowadzone w życie.**

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Cel i zakres

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia zasady ochrony i pomocy udzielanej **osobom niepełnosprawnym oraz** osobom o ograniczonej możliwości poruszania się, podróżującym drogą lotniczą, **zarówno w celu zapewnienia im ochrony przed przejawami dyskryminacji, jak i w celu zapewnienia, że zostanie im udzielona pomoc.**
2. Przepisy niniejszego rozporządzenia stosują się do **osób niepełnosprawnych oraz** osób o ograniczonej możliwości poruszania się, **które korzystają lub zamierzają skorzystać z usług komercyjnych linii lotniczych, wyruszają z, przemieszczają się tranzytem przez lub przybywają do portu lotniczego znajdującego się na terytorium Państwa Członkowskiego, do którego stosują się postanowienia Traktatu.**
3. **Ponadto, art. 3, 4 i 10** stosują się również do pasażerów wyruszających z portu lotniczego znajdującego się w państwie trzecim do portu lotniczego znajdującego się na terytorium Państwa Członkowskiego, do którego stosują się postanowienia Traktatu, **jeżeli obsługujący przewoźnik lotniczy jest wspólnotowym przewoźnikiem lotniczym.**
4. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na prawa pasażerów ustanowione na mocy dyrektywy 90/314/EWG oraz na podstawie rozporządzenia (WE) nr 261/2004.
5. **O ile postanowienia niniejszego rozporządzenia miałyby być sprzeczne z postanowieniami dyrektywy 96/67/WE, stosuje się niniejsze rozporządzenie.**
6. **Należy rozumieć, że stosowanie niniejszego rozporządzenia w stosunku do lotniska w Gibraltarze nie narusza sytuacji prawnej Królestwa Hiszpanii i Zjednoczonego Królestwa w sporze dotyczącym suwerenności terytorium, na którym znajduje się to lotnisko.**
7. **Stosowanie niniejszego rozporządzenia w stosunku do lotniska w Gibraltarze zostaje zawieszane do czasu, aż wejdą w życie postanowienia zawarte we wspólnej deklaracji ministrów spraw zagranicznych Królestwa Hiszpanii i Zjednoczonego Królestwa z dnia 2 grudnia 1987 r. Rządy Hiszpanii i Zjednoczonego Królestwa poinformują Radę o terminie wejścia w życie tych postanowień.**

Czwartek 15 grudzień 2005

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- a) „osoba niepełnosprawna” lub „osoba o ograniczonej możliwości poruszania się” oznacza każdą osobę, której możliwość poruszania się jest ograniczona podczas korzystania z transportu na skutek **jakiegokolwiek** niesprawności fizycznej (zmysłowej lub ruchowej, **trwałej bądź przejściowej**), upośledzenia umysłowego **lub każdej** innej przyczyny niepełnosprawności **lub wieku** i której sytuacja wymaga specjalnej uwagi oraz przystosowania do **szczególnych** potrzeb takiej osoby, usług dostępnych dla wszystkich pasażerów;
- b) „przewoźnik lotniczy” oznacza przedsiębiorstwo transportu lotniczego posiadające ważną licencję na prowadzenie działalności;
- c) „obsługujący przewoźnik lotniczy” oznacza przewoźnika lotniczego wykonującego lub zamierzającego wykonać lot zgodnie z umową zawartą z pasażerem lub działającego w imieniu innej osoby, prawnej lub fizycznej, mającej umowę z tym pasażerem;
- d) „współnotowy przewoźnik lotniczy” oznacza przewoźnika lotniczego z ważną licencją na prowadzenie działalności przyznaną przez Państwo Członkowskie zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady (EWG) nr 2407/92 z dnia 23 lipca 1992 r. w sprawie przyznawania licencji przewoźnikom lotniczym ⁽¹⁾;
- e) „organizator wycieczek” oznacza organizatora lub detalistę w rozumieniu art. 2 pkt 2 i 3 dyrektywy 90/314/EWG;
- f) „organ zarządzający portu lotniczego” **lub organ zarządzający** oznacza organ, którego celem zgodnie z krajowym ustawodawstwem jest w szczególności administrowanie i zarządzanie *infrastrukturą* portu lotniczego oraz koordynowanie i kontrolowanie działalności różnych podmiotów gospodarczych obecnych w danym porcie lotniczym lub systemie portu lotniczego;
- g) „użytkownik portu lotniczego” oznacza dowolną osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną za przewóz pasażerów drogą lotniczą z lub do danego portu lotniczego;
- h) „Komitet Użytkowników Portów Lotniczych” oznacza komitet przedstawicieli użytkowników portów lotniczych lub reprezentujących ich organizacji;
- i) „rezerwacja” oznacza fakt posiadania przez pasażera biletu lub innego dowodu potwierdzającego, że rezerwacja została przyjęta i zarejestrowana przez przewoźnika lotniczego lub organizatora wycieczki;
- j) **„port lotniczy” oznacza teren przystosowany do lądowania, startowania i kołowania statków powietrznych, łącznie z urządzeniami pomocniczymi niezbędnymi do wykonywania tych manewrów w warunkach ruchu lotniczego oraz świadczenia usług lotniczych, w tym urządzenia pomocnicze potrzebne do świadczenia komercyjnych usług lotniczych;**
- k) **„parking przy porcie lotniczym” oznacza parking znajdujący się w granicach portu lotniczego lub pod bezpośrednim nadzorem organu zarządzającego portem lotniczym, który jest do dyspozycji pasażerów korzystających z tego portu lotniczego;**
- l) **„komercyjne usługi lotnicze dla pasażerów” oznacza usługi w transporcie pasażerów drogą lotniczą wykonywane przez przewoźnika lotniczego w ramach lotów rozkładowych lub nierozkładowych, oferowanych ogółowi społeczeństwa za stosowną opłatą, oddzielnie lub jako część pakietu usług.**

Artykuł 3

Zakaz odmowy przewozu

Przewoźnik lotniczy lub jego przedstawiciel albo organizator wycieczek nie może odmówić, z powodu niepełnosprawności lub ograniczonej możliwości poruszania się osoby:

- a) **przyjęcia rezerwacji na lot rozpoczynający lub kończący się w porcie lotniczym, do którego stosuje się niniejsze rozporządzenie;**
- b) **wprowadzenia na pokład osoby niepełnosprawnej lub osoby o ograniczonej możliwości poruszania się w takim porcie lotniczym, jeżeli osoba ta posiada ważny bilet i rezerwację.**

⁽¹⁾ Dz.U. L 240 z 24.8.1992, str. 1.

Czwartek 15 grudnia 2005

Artykuł 4

Odstępstwa, specjalne warunki i informacje

1. Bez uszczerbku dla art. 3, przewoźnik lotniczy lub jego przedstawiciel albo organizator wycieczki może, **ze względu na niepełnosprawność lub ograniczoną możliwość poruszania się**, odmówić rezerwacji lub wejścia na pokład **osobie niepełnosprawnej lub osobie** o ograniczonej możliwości poruszania się **tylko**:
  - a) w celu spełnienia stosownych wymogów bezpieczeństwa ustanowionych prawem **międzynarodowym, wspólnotowym lub krajowym** lub w celu spełnienia wymogów bezpieczeństwa ustanowionych przez organ, który danemu przewoźnikowi lotniczemu wydał świadectwo przewoźnika lotniczego;
  - b) jeśli rozmiar samolotu lub jego drzwi fizycznie uniemożliwia wprowadzenie na pokład lub przewóz tej osoby niepełnosprawnej lub osoby o ograniczonej sprawności ruchowej.

W przypadku odmowy przyjęcia rezerwacji z przyczyn, o których mowa w akapicie 1 lit. a) lub b), przewoźnik lotniczy, jego przedstawiciel lub organizator wycieczek stara się zaproponować zainteresowanej osobie możliwe do zaakceptowania rozwiązania alternatywne.

Osoba niepełnosprawna lub osoba o ograniczonej możliwości poruszania się, której odmówiono wstępu na pokład ze względu na jej niepełnosprawność lub ograniczoną możliwość poruszania się, a także osoba jej towarzysząca zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu ma prawo do zwrotu kosztów lub zmiany planu podróży zgodnie z art. 8 rozporządzenia (WE) nr 261/2004. Prawo do skorzystania z możliwości lotu powrotnego lub zmiany planu podróży zależy od spełnienia wszystkich wymogów bezpieczeństwa.

2. Na takich samych warunkach, o których mowa ust. 1 akapit 1 lit. a), przewoźnik lotniczy, jego przedstawiciel lub organizator wycieczek może zażądać, aby osobie niepełnosprawnej lub osobie o ograniczonej możliwości poruszania się towarzyszyła inna osoba zdolna do zapewnienia tej osobie niepełnosprawnej lub osobie o ograniczonej możliwości poruszania się niezbędnej pomocy.

3. Przewoźnik lotniczy lub jego przedstawiciel podaje do publicznej wiadomości, w dostępnych formach i przynajmniej w tych samych językach, co informacje udostępnione dla innych pasażerów, zasady bezpieczeństwa, które stosuje do przewozu **osób niepełnosprawnych** i osób o ograniczonej możliwości poruszania się, jak również wszelkie ograniczenia ich przewozu lub przewozu sprzętu do poruszania się ze względu na rozmiary samolotu. Organizator wycieczki udostępnia takie zasady bezpieczeństwa i ograniczenia dotyczące lotów ujętych w zorganizowanych podróżach, wakacjach i wycieczkach, które organizuje, sprzedaje lub oferuje do sprzedaży.

4. W przypadku, gdy przewoźnik lotniczy, jego przedstawiciel lub organizator wycieczek dokonuje odstępstwa zgodnie z ust. 1 lub 2, powinien on niezwłocznie powiadomić osobę niepełnosprawną lub osobę o ograniczonej możliwości poruszania się o przyczynach tego odstępowania. Na żądanie przewoźnik lotniczy, jego przedstawiciel lub organizator wycieczek, powinien przedstawić na piśmie wspomniane przyczyny w okresie pięciu dni roboczych od przedstawienia żądania.

Artykuł 5

Wyznaczenie punktów przylotu i wylotu

We współpracy z użytkownikami portu lotniczego, za pośrednictwem Komitetu Użytkowników Portów Lotniczych, o ile taki istnieje, oraz odpowiednich organizacji reprezentujących osoby niepełnosprawne i osoby o ograniczonej możliwości poruszania się, organ zarządzający portu lotniczego, uwzględniając lokalne warunki, wyznacza punkty przylotu i wylotu w obrębie portu lotniczego lub w punkcie znajdującym się pod bezpośrednią kontrolą organu zarządzającego, zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz budynków terminalu, w których osoby niepełnosprawne lub osoby o ograniczonej możliwości poruszania się mogą z łatwością powiadomić o swoim przybyciu do portu lotniczego i zwrócić się o pomoc. Te punkty przylotu i wylotu wskazane przez organ zarządzający portu lotniczego jako przeznaczone dla osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej możliwości poruszania się, są oznaczone jako takie i posiadają podstawowe informacje o porcie lotniczym w dostępnych formach.

Artykuł 6

Przekazywanie informacji

1. Przewoźnicy lotniczy, ich przedstawiciele i organizatorzy wycieczek podejmą wszelkie niezbędne środki do przyjmowania zgłoszeń potrzeby pomocy od osób niepełnosprawnych lub osób o ograniczonej możliwości poruszania się, we wszystkich punktach sprzedaży na obszarze Państwa Członkowskiego, do którego stosują się postanowienia Traktatu, łącznie ze sprzedażą telefoniczną lub za pośrednictwem Internetu.

Czwartek 15 grudzień 2005

2. W przypadku, gdy przewoźnik lotniczy lub jego przedstawiciel albo organizator wycieczek, otrzyma zgłoszenie potrzeby pomocy w ciągu okresu, o którym mowa w art. 7 ust. 1, przekazuje daną informację na przynajmniej 36 godzin przed opublikowaną godziną odlotu:

- organom zarządzającym portów lotniczych wylotu, przylotu i tranzytu; oraz
- przewoźnikowi obsługującemu lot, jeśli rezerwacja nie była dokonana u tego przewoźnika, chyba że tożsamość tego przewoźnika jest nieznana w chwili zgłoszenia; w tym przypadku informacja zostaje przekazane tak szybko, jak jest to wykonalne.

W pozostałych przypadkach przewoźnik lotniczy lub jego przedstawiciel albo organizator wycieczek przekazuje informację tak szybko, jak to możliwe.

3. Tak szybko, jak to możliwe po odlocie, przewoźnik obsługujący lot informuje organ zarządzający docelowego portu lotniczego, jeżeli znajduje się on na obszarze Państwa Członkowskiego, do którego stosują się postanowienia Traktatu, o liczbie osób niepełnosprawnych lub osób o ograniczonej możliwości poruszania się korzystających z tego lotu, które wymagają pomocy określonej w załączniku I oraz o charakterze tej pomocy.

Artykuł 7

Prawo do pomocy w portach lotniczych

1. Przy przylocie osoby **niepełnosprawnej lub** osoby o ograniczonej możliwości poruszania się **do** portu lotniczego, z którego odbędzie dalszą podróż liniami lotniczymi, organ zarządzający portu lotniczego **jest odpowiedzialny za zapewnienie udzielenia pomocy określonej** w załączniku I w taki sposób, aby ta osoba mogła skorzystać z lotu, na który ma rezerwację, pod warunkiem, że zainteresowanemu przewoźnikowi lotniczemu, **jego przedstawicielowi** lub organizatorowi wycieczek przekazane zostanie zgłoszenie konkretnych potrzeb tej osoby, co najmniej **czterdzieści osiem godzin** przed opublikowaną godziną odlotu. **Zgłoszenie dotyczy również lotu powrotnego, jeżeli na dalszy lot i lot powrotny została zawarta umowa z tym samym przewoźnikiem lotniczym.**

2. W przypadku, gdy wymagane jest skorzystanie z pomocy psa do opieki, należy to uwzględnić, pod warunkiem, że takie zgłoszenie zostało przedstawione przewoźnikowi lotniczemu lub jego przedstawicielowi albo organizatorowi wycieczek, zgodnie z obowiązującymi krajowymi przepisami dotyczącymi przewożenia psów do opieki na pokładzie samolotu, tam gdzie przepisy te istnieją.

3. Jeżeli zgłoszenie nie zostało dokonane zgodnie z ust. 1, organ zarządzający portu lotniczego podejmuje wszelkie możliwe starania o dostarczenie pomocy określonej w załączniku I w taki sposób, aby zainteresowana osoba mogła skorzystać z lotu, na który ma rezerwację.

4. Przepisy **ust. 1** stosują się pod warunkiem, że:

- a) dana osoba sama stawi się do odprawy:
  - o godzinie określonej z góry na piśmie (w tym również za pomocą środków elektronicznych) przez przewoźnika lotniczego lub jego przedstawiciela albo organizatora wycieczki; lub
  - jeżeli nie jest określona godzina, nie później niż jedną godzinę przed opublikowaną godziną odlotu; lub
- b) dana osoba dotrze do punktu **w obrębie portu lotniczego** wyznaczonego zgodnie z **art. 5**:
  - o godzinie określonej z góry na piśmie (w tym również za pomocą środków elektronicznych) przez przewoźnika lotniczego lub jego przedstawiciela albo organizatora wycieczki; lub
  - jeżeli nie jest określona godzina, nie później niż jedną godzinę przed opublikowaną godziną odlotu.

5. W przypadku, gdy **osoba niepełnosprawna lub** osoba o ograniczonej możliwości poruszania się przemieszcza się tranzytem przez port lotniczy, **do którego stosują się postanowienia niniejszego rozporządzenia** lub jeżeli jest przeniesiona przez przewoźnika lotniczego lub organizatora wycieczek z lotu, na który ma rezerwację na inny lot, organ zarządzający portu lotniczego **jest odpowiedzialny za zapewnienie udzielenia pomocy określonej** w załączniku I w taki sposób, aby zainteresowana osoba mogła skorzystać z lotu, na który ma rezerwację.

Czwartek 15 grudzień 2005

6. Po przybyciu drogą lotniczą **osoby niepełnosprawnej lub** osoby o ograniczonej możliwości poruszania się do portu lotniczego, do którego stosuje się niniejsze rozporządzenie, organ zarządzający portu lotniczego *jest odpowiedzialny za zapewnienie udzielenia pomocy* określonej w załączniku I w taki sposób, aby zainteresowana osoba mogła dotrzeć do swojego punktu wylotu z portu lotniczego wymienionego w **art. 5**.

7. Udzielana pomoc w miarę możliwości jest dostosowana do konkretnych potrzeb poszczególnych pasażerów.

Artykuł 8

Obowiązek udzielenia pomocy w portach lotniczych

1. Organ zarządzający portu lotniczego *jest odpowiedzialny za zapewnienie dostarczenia* pomocy określonej w załączniku I **bez dodatkowych opłat osobom niepełnosprawnym i** osobom o ograniczonej możliwości poruszania się.

2. **Organ zarządzający może sam udzielić takiej pomocy.** Ewentualnie, zgodnie ze spoczywającą na nim odpowiedzialnością i zawsze pod warunkiem zgodności z normami jakości, o których mowa w art. 9 ust. 1, organ zarządzający może zawrzeć z jedną lub więcej stron trzecich umowę o dostarczenie pomocy. We współpracy z użytkownikami portu lotniczego, organ zarządzający zawiera taką umowę za pośrednictwem Komitetu Użytkowników Portów Lotniczych, jeżeli taki istnieje, lub zawiera umowę z własnej inicjatywy lub na wniosek, również pochodzący od przewoźnika lotniczego, biorąc pod uwagę istniejące usługi w danym porcie lotniczym. W przypadku odrzucenia takiego wniosku, organ zarządzający przedstawia uzasadnienie na piśmie.

3. Organ zarządzający portu lotniczego może, w oparciu o zasadę niedyskryminacji, nałożyć specjalną opłatę na przewoźników lotniczych korzystających z portu lotniczego w celu sfinansowania tej pomocy.

4. Wysokość tej specjalnej opłaty jest rozsądna, powiązana z kosztami, przejrzysta i ustanowiona przez organ zarządzający portu lotniczego we współpracy z użytkownikami portu lotniczego, za pośrednictwem Komitetu Użytkowników Portów Lotniczych, gdy taki istnieje, lub jakiegokolwiek innej odpowiedniej jednostki. Jest ona dzielona pomiędzy użytkowników portu lotniczego proporcjonalnie do całkowitej liczby wszystkich pasażerów, jaką każdy z nich przewozi do i z tego portu lotniczego.

5. Organ zarządzający portu lotniczego oddziela księgowość dotyczącą działalności związanej z udzielaniem pomocy osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej możliwości poruszania się od księgowości związanej z innym rodzajem działalności, zgodnie z bieżącą praktyką handlową.

6. Organ zarządzający portu lotniczego za pośrednictwem Komitetu Użytkowników Portów Lotniczych, jeżeli taki istnieje lub innej odpowiedniej jednostki, udostępnia użytkownikom lotniska, a także organowi (organom) wykonawczemu (wykonawczym), o których mowa w art. 14, sprawdzony roczny przegląd pobranych opłat i dokonanych wydatków z przeznaczeniem na pomoc udzielaną osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej możliwości poruszania się.

Artykuł 9

Jakość norm pomocy

1. Z wyjątkiem portów lotniczych, których roczny ruch jest mniejszy niż **150 000 pasażerskich lotów handlowych**, organ zarządzający portu lotniczego ustala normy jakościowe dla pomocy określonej w załączniku I i określa wymagane środki dla ich spełnienia **we współpracy** z użytkownikami portu lotniczego, poprzez Komitet Użytkowników Portów Lotniczych, gdy taki istnieje, oraz organizacje reprezentujące **pasażerów niepełnosprawnych i** pasażerów o ograniczonej możliwości poruszania się. Przy ustalaniu takich norm należy w pełni uwzględnić uznane polityki i kodeksy postępowania dotyczące ułatwienia przewozu **osób niepełnosprawnych lub** osób o ograniczonej możliwości poruszania się, w szczególności **kodeks dobrego postępowania ECAC**. Organ zarządzający portu lotniczego publikuje swoje normy jakości.

2. Przewoźnik lotniczy oraz organ zarządzający portu lotniczego mogą uzgodnić, że dla pasażerów, których *ten* przewoźnik lotniczy przewozi do i z portu lotniczego organ zarządzający portu lotniczego dostarcza pomocy o wyższym standardzie niż ustalona w normach wymienionych w ust. 1 lub dostarcza usług dodatkowych w stosunku do określonych w załączniku I. Do celów finansowania jednego lub dru-

Czwartek 15 grudzień 2005

giego organ zarządzający portu lotniczego może nałożyć na przewoźnika lotniczego opłatę dodatkową ponad wymienioną w art. 8 ust. 3, która jest przejrzysta, powiązana z kosztami i ustanowiona po konsultacji z zainteresowanym przewoźnikiem lotniczym.

Artykuł 10

Pomoc udzielana przez przewoźników lotniczych

Przewoźnik lotniczy dostarcza **bez dodatkowych opłat** pomocy określonej w załączniku II **osobie niepełnosprawnej lub** osobie o ograniczonej możliwości poruszania się odlatującej, **przylatującej** lub przemieszczającej się tranzytem przez port lotniczy, do którego stosuje się niniejsze rozporządzenie, pod warunkiem, że osoba ta spełnia warunki przedstawione w **art. 7 ust. 1, ust. 2 oraz ust. 4**.

Artykuł 11

Szkolenie

Przewoźnicy lotniczy i organy zarządzające portów lotniczych:

- a) *zapewniają, aby zatrudniony przez nich, jak również przez podwykonawców personel udzielający bezpośredniej pomocy osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej możliwości poruszania się, posiadał wiedzę w zakresie spełniania potrzeb osób o różnych rodzajach niepełnosprawności lub upośledzenia ruchowego;*
- b) *zapewniają wszystkim swoim pracownikom pracującym w porcie lotniczym, którzy mają bezpośredni kontakt z pasażerami, szkolenie dotyczące zagadnienia równego traktowania osób niepełnosprawnych i świadomości niepełnosprawności;*
- c) *zapewniają, aby przy zatrudnieniu wszyscy nowi pracownicy otrzymali szkolenie na temat niepełnosprawności, a także, jeżeli okaże się to potrzebne, szkolenia przypominające dla zatrudnionego personelu.*

Artykuł 12

Odszkodowanie za zagubione lub uszkodzone wózki inwalidzkie, inny sprzęt do poruszania się i urządzenia do udzielania pomocy

W przypadku, gdy wózek inwalidzki, inny sprzęt do poruszania się lub urządzenie do udzielania pomocy zostało zagubione lub uszkodzone przy przenoszeniu, na lotnisku lub w czasie przewozu na pokładzie samolotu, pasażer, do którego należy ten sprzęt, otrzyma odszkodowanie, zgodnie z przepisami prawa międzynarodowego, wspólnotowego i krajowego.

Artykuł 13

Niedopuszczalność wyłączeń

Nie można ograniczyć ani uchylić się od odpowiedzialności w stosunku do **osób niepełnosprawnych oraz** osób o ograniczonej możliwości poruszania się wynikającej z niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 14

Wykonanie

1. Każde Państwo Członkowskie wyznacza organ **lub organy odpowiedzialne** za wykonanie niniejszego rozporządzenia odnośnie do odlotów z lub przylotów do portów lotniczych znajdujących się na jego terytorium. W razie konieczności, organ ten *lub organy podejmują* niezbędne środki w celu przestrzegania praw **osób niepełnosprawnych i** osób o ograniczonej możliwości poruszania się, w tym przestrzegania norm jakości wymienionych w art. 9 ust. 1. Państwa Członkowskie powiadamiają Komisję o organie *lub organach*, który został wyznaczony.

2. *W stosownych przypadkach, Państwa Członkowskie zapewniają, aby organ lub organy wykonawcze wskazane w ust. 1 zapewniły także zadowalające wdrożenie art. 8, wraz z postanowieniami dotyczącymi opłat, w celu uniknięcia nieuczciwej konkurencji. Mogą one również wyznaczyć do tego celu specjalny organ.*

Czwartek 15 grudzień 2005

3. Skargi w sprawie domniemanego naruszenia niniejszego rozporządzenia mogą być składane organowi **lub organom wyznaczonym** zgodnie z ust. 1 lub innemu właściwemu organowi wyznaczonemu przez Państwo Członkowskie.

4. **Organ jednego Państwa Członkowskiego, który otrzyma skargę dotyczącą sprawy, za której rozpatrzenie odpowiedzialny jest wyznaczony organ innego Państwa Członkowskiego, przekazuje tę skargę organowi tego Państwa Członkowskiego.**

5. **Państwa Członkowskie podejmą środki w celu poinformowania osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej możliwości poruszania się, o przysługujących im na mocy niniejszego rozporządzenia prawach i o możliwości wniesienia skargi do wyznaczonego organu lub organów.**

Artykuł 15

Kary

Państwa Członkowskie ustalają zasady kar stosujących się do naruszeń przepisów niniejszego rozporządzenia i podejmuje wszelkie środki niezbędne do zapewnienia wprowadzenia ich w życie. Przewidziane kary muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające. Państwa Członkowskie zgłaszają te przepisy **Komisji i** niezwłocznie powiadamiają ją o każdej następnej zmianie mającej na nie wpływ.

Artykuł 16

Sprawozdanie

Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie w sprawie funkcjonowania i wyników niniejszego rozporządzenia najpóźniej do 1 stycznia 2010 r. Do sprawozdania będą dołączone, gdy zajdzie potrzeba, wnioski legislacyjne w sprawie dalszego szczegółowego wykonania przepisów niniejszego rozporządzenia lub jego przeglądu.

Artykuł 17

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie **dwudziestego dnia od daty opublikowania w Dzienniku Urzędowym. Stosuje się ze skutkiem od ... (*) z wyjątkiem art. 3 i 4, które stosują się ze skutkiem od ... (**)**

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich.

Sporządzono w

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący

(*) **Dwa lata od daty publikacji w Dzienniku Urzędowym.**

(**) **Rok od daty publikacji w Dzienniku Urzędowym.**

ZAŁĄCZNIK I

UDZIELANA POMOC, ZA KTÓRĄ ODPOWIADAJĄ ORGANY ZARZĄDZAJĄCE PORTÓW LOTNICZYCH

Pomoc i uzgodnienia niezbędne do umożliwienia **osobom niepełnosprawnym i** osobom o ograniczonej możliwości poruszania się:

- zgłaszania swojego przybycia do portu lotniczego i żądania przez nie pomocy w wyznaczonych punktach wewnątrz i na zewnątrz budynków terminalowych wymienionych w **art. 5;**
- przemieszczenia się z wyznaczonego punktu do stanowiska odprawy;